

Suomen *laiva*-sanasta

Itämerensuomen *laiva*-sanaan on balttilaisista kielistä rinnastettu liettuan *laivas* 'vene; laiva', *laivė* 'laudoista tehty ruuhi', latin *laiva* 'vene; iso lusikka; laiva'. Lainautumissuunnasta on paljon kirjoitettu, Thomsen piti todennäköisenä, että suomen sana on lainaa balttilaiselta taholta. Päinvastaista mahdollisuutta on perustellut Y. H. Toivonen, joka vertasi sanaa mordvan sanaan *luv* 'seimi' (FUF 20, 142). Balttilainen sana katsottaneenkin nykyään yleisimmin lainaksi itämerensuomesta.¹ SKES esittää tasaveroisina molemmat mahdollisuudet.

Lainautumissuunnan määrittelyä vaikeuttaa se, että kummankaan kieliryhmän sanoille ei ole voitu osoittaa täysin pitävää omakielistä etymologiaa. Fraenkelin mukaan liettuan sanaa *lovys* 'kaukalo; yhdestä puusta koverrettu ruuhi' ei voi ablautvaihtelun pohjalta yhdistää *laivas*-sanaan,² eikä mordvan sanankaan äänteellistä suhdetta *laivaan* voitane pitää lopullisesti selvitetynä, kuten SKES:n artikkelin varovainen muotoilukin osoittaa.³

Tällaisessa tilanteessa on syytä tutkia, voisiko sanoilla olla alkulähteensä kummankin kielen ulkopuolella. G. Must on verrannut suomen sanaa germaaniseen sanaan **hlaiwa*;⁴ jonka jatkaja on mm. gootin *hlaiw*; germ. kielten mukaan sanalla on ollut merkitys 'hauta, hautakumpu'. Tämä aluksi oudolta näyttävä vertailu käy mielenkiintoiseksi, kun taustaksi asetetaan se, mitä arkeologia ja säilynyt kirjallinen tieto kertoo laivasta germaanien kuolemaa koskevissa rituaaleissa ja uskomuksissa. Lähinnä Must ajattelee Itämeren piirissä tunnettuja ns. laivalatomuksia, laivan muotoisiksi rakennettuja hautakumpuja, joista vanhimmat ovat peräisin jo nuoremmalta pronssikaudelta. Vaikeudeksi jää kuitenkin tässä vertailussa sen selittäminen, miksi suomalaiset olisivat alkaneet nimittää oikeita laivoja näiden hautakumpujen mukaan. Must tosin viittaa siihen, että tämäntapaisten sanojen lainautuessa voidaan merkitys helposti tajuta väärin, koska lainaava kieliyhteisö kiinnittää huomionsa uuden ilmiön outoon ulkonaiseen muotoon enemmän kuin sen varsinaiseen funktioon. Tästä hän mainitsee myös esimerkkejä. Kun Must kuitenkin kytkee tämän merkityksen siirron jo niihin pronssikautisiin laivalatomuksiin, joita on pystytetty Riianlahden rannalle, olisi oletettava lisäksi sangen varhaista lainautumisajankohtaa. Sitäpaitsi, **hlaiwa*- ei tietenkään tarkoittanut vain laivahautaa vaan hautaa yleensä. Sanan on toisaalta ilmeisesti täytynyt alunperin merkitä muutakin kuin varsinaista vainajan leposijaa, koska se on slaavilaiselle taholle

¹ Fraenkel, Litauisches Etymologisches Wörterbuch 1, 335.

² Fraenkel, LEW 1, 387: ks. *lōva* 'Bett'.

³ Vrt. myös SKES 4, 946: *saima*.

⁴ G. Must, Zur Etymologie des finn. *laiva*, lit. *laivas* 'Schiff', Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung auf dem Gebiete der indogerm. Sprachen (KZ) 69. Bd., 1951, s. 179—184.

lainautuessaan saanut 'eläinsuojan' merkityksen,⁵ venäjässä sitä vastaa *ялса*, josta taas, kuten tunnettua, on saatu suomen *läävä*.

Semasiologiaa hankaluuksia ei synny, jos johdamme *laivan* germaanisesta substantiivista **flauja-*, jonka jatkajia ovat msk. *fley* 'lautta; laiva', färin *floy*, nn. murt. *fløy* 'laiva'. Sana on lisäksi lainautunut anglosaksiin: anglos. *flæge*, keskienglannin *fley* 'laiva'.⁶ **flauja-* on ikivanha *laivan* nimi, se vastaa äänne äänteeltä kreikan sanaa *πλοῖον* 'laiva'; ieur. kantamuodoksi saadaan täten **plogjom*, joka on johdos juuresta **pleu-* 'virrata, uida yms.'⁷ (tästä myös germ. **flauta-* > sm. *lautta*). Suomessa odottaisi tässä oikeastaan muotoa **lauja*, mutta sekvenssi *auj* ei näytä ollenkaan esiintyvän suomessa, kuten ei myöskään *uj*, *ujj* jne. Metateesin **lauja* > *laiva* oletaminen ei siten ole mitenkään mielivaltaista.

Tämänsukuista metateesia on sitä paitsi havaittavissa lainasanoissa muuallakin: *karva* ~ liett. *gauras* (mon. *gaurāi*) 'ihokarva, haiven', *tarvas* ~ liett. *taūras* 'alkuhärkä', *torvi* ~ liett. *taurē* mm. 'kupparinsarvi', lät. *tāure* 'metsästys-, paimentorvi'.⁸ Germ. lainojen piiristä huomattakoon muodot *kulju* ~ *kuilu*, jotka Hakulinen on katsonut yhteenkuuluviksi,⁹ originaalina on germ. **guljō* > ksk. **gulju*, vrt. ruotsin *göl* 'syväne, syvä lampi'. — Esimerkkinä diftongin muuntumisesta metateesitta voidaan esittää *laipio* (myös *laupio*) < germ. **laubiō*.¹⁰

Rinnastus **flauja* ~ *laiva* saa ratkaisevaa tukea siitä, että voidaan esittää muita tapauksia, joihin soveltuu sama selitys.

1. sm. (*taka*)*raivo*, murt. myös *raiva*, (kansanr. *raivo* 'pääkallo') ~ germ. **trauja-* < **traujo-*, jonka jatkajia ovat ags. *trīg* '(matala) malja, vati' (> engl. *tray* 'tarjotin', aikaisemmin myös viljamitta) ja nmr. ja murt. *trō* 'eräs tilavuusmitta (vars. viljamitta)'.¹¹ 'Pään', 'pääkuoren' ja 'astian' etymologinen yhteys on tunnettu asia, vrt. esim. saksan *Kopf* 'pää' ~ ruotsin *kopp* 'kuppi', saksan *Schädel* 'pääkoppa' ~ kys. *shedel* myös 'tilavuusmitta' jne. Suomesta verrattakoon esim. *pääkoppa* ja murt. *kulhiainen* (Pyhämaa, Kalanti, Vehmaa) 'takaraivo, päälaki' ~ *kulho* '(puinen) vati'; lainasanojen piiristä *malja* (< ksk. **mālia-* > msk. *mēlir* '(vilja) mitta') = veps. *mal* 'malja, maitovati', *pä-mallušk* 'päälaki'.¹² Nykysuomen sanakirja sanoo parittoman takaraivonluun muotoa nimenomaan maljamaiseksi. Vrt. lisäksi gotl. (*riv*)-*tröja* — jota tähän yhteyteen ei tietääkseni ole ennen liitetty — »hufvudet på refsan, som tänderna sittaa vti»: tähän haravan »pähän» eli lapaan liittyy sen »niska», *riv-nacke*;¹³ *tröja* (murt. *tråia*) voidaan palauttaa germ. asuun **traujōn* (> msk.

⁵ Vasmer, Russisches etymologisches Wörterbuch 3, 245; Jan de Vries, Altnordisches etymologisches Wörterbuch 234.

⁶ De Vries, AEW 131.

⁷ IEW 836.

⁸ SKES 1, 166; 4, 1240; Fraenkel, LEW 2, 1067.

⁹ Ks. SVST 125 (1962) s. 59—63.

¹⁰ SKES 2, 270.

¹¹ Germ. etymologia: Holthausen, IF 17, s. 294, Lidén, IF 18, s. 413—415; IEW 216.

¹² SKES 2, 330.

¹³ Gotländsk ordbok 2, 767, 1111 (Gotländsk ordbok på grundval av C. och P. A. Säves samlingar redigerad av G. Danell, A. Schagerström och Herbert Gustafson 1—2, 1918—1945).

treyja: *treyju-sodull* 'kantosatula', johon suhteeseen vertaa esim. msk. *meiss* 'kori' ~ nr. *mesa* mm. 'kantosatula' ~ lpN *mæi'sa* 'kuormasatulan tavarakoppa' < sk.¹⁴). Toinen ablautaste esiintyy ruotsin sanassa *try* (< **treyja*-) 'kuusama', puuaines on kuusamassa kovaa, josta johtuu myös kasvin toinen nimi *benved*.¹⁵ Kantana sanueessa on germ. **trewa*- < ieur. **d(e)reyo*- '(kova) puu'.

2. sm. *kaivata* 'ikävöidä, tarvita; vaatia; valittaa, syyttää, kannella, kieliä', vatj. *kaivata* 'kaivata, valittaa', vir. *kaebada*, *kaevata* 'valittaa; kaivata', liiv. *kaibê* 'valittaa, kannella, syyttää'¹⁶ ~ germ. **kaujan*, jonka jatkajia ovat ags. *cīegan*, *cīgan* 'kutsua, huutaa, huutaa avuksi, nimittää', mys. (*gi*)*kewen* 'kutsua'. Verbivartalosta on muodostettu *m*-suffiksilla substantiivi **kau-ma*-, joka on säilynyt Gotlannissa: *kōm* (murt. *kaum*) 'valitus', toinen ablautaste näkyy mys:n sanassa *kūma* 'valitus'.¹⁷ Suhteeseen 'valittaa' ~ 'syyttää' vrt. saksan *klagen* ~ *anklagen* jne. Germ. kielten ulkopuolelta vrt. erik. kr. *γόω* 'valitan' *γός* 'valitus'. Astevaihtelu *p* ~ **β* ei nähdäkseen vaaran rinnastusta, koska on olemassa muitakin esimerkkejä astevaihtelusta lainasanoissa, joissa germ. originaalin pohjalta sitä ei odottaisi: *arpi*, *arven* (< germ. **arwiz*), *helve*, *helpeen* (~ mys. *hel(a)wa* 'helve' jne.). Ei mikään estäne metateettisessä tapauksessa olettamasta samanlaista astevaihteluun mukautumista, ilmiöhän on jo lainaajakielen omien lakien alainen. Tässä tapauksessa on sitä paitsi mukautumisen syykin ilmeinen, ilman sitä olisi verbi jäänyt äänteellisesti liian lähelle verbiä *kaivaa* ja sen johdannaisia. — Sana voisi olla balttilaistakin lähtöä, jos harvinainen verbi liett. *gauju*, *gauti* 'ulvoa (susista)' olisi vanhaa perua, vrt. *gājuja* 'lauma (susia, koiria)'.¹⁸ Kuitenkin jo semasiologisestikin germ. alkuperä on paljon luontevampi. — Vrt. myös msk. *geyya* 'haukkua, moittia, pilkata'.¹⁹

3. sm. *raivata*, karj.-aun. *raivata* ~ germ. **straujan*, jonka jatkajia ovat goot. *straujan*, mys. *strewen* jne. Germ. verbin etymologisia sukulaisia ovat lat. *sterno*, *sternere*, kr. *στόρωμι*, *στροώνωμι*, joiden vastineina niiden eri merkitysvivahteissa esiintyvät gootissa ja mys:ssa vastaavasti juuri *straujan* ja *strewen*. Kaikki merkitsevät toisaalta 'kaataa, lyödä, sortaa maahan (makaamaan)', (tätä ei gootin käännöskatkelmissa sattumalta esiinny), toisaalta tähän liittyen 'levittää (esim. maata pitkin), hajottaa, tasoittaa, peittää'. 'Hajottamiseen' liittyy merkitys 'sirottaa', 'spargere', joka esim. uys. *streuen*-verbillä on tullut hallitsevaksi. Latinan — kuten kreikankin — verbiä käytetään myös nimenomaan tientekoterminä: 'einen rauhen Weg usw. ebnen, ebnen legen, bahnen', myös 'pflastern', siis 'raivata, tasoittaa tietä', 'kivetä tietä'.²⁰ Tässä merkityksessä tavataan myös mys:n verbi kahdesti (sananselityksinä, glos-

¹⁴ SKES 2, 339.

¹⁵ E. Hellquist, Svensk etymologisk ordbok (3. p.) 2, 1228.

¹⁶ SKES 1, 144.

¹⁷ IEW 403; Bosworth, An Anglo-Saxon Dictionary 154; Graff, Althochdeutscher Sprachschatz 4, 397; Gotländsk ordbok 1, 506.

¹⁸ Fraenkel, LEW 1, 140; G. H. T. Nesselmann, Wörterbuch der litauischen Sprache (Königsberg 1850) s. 245.

¹⁹ IEW 449.

²⁰ Georges, Lateinisches Handwörterbuch 2, 2796—97; H. Menge, Griechisch-deutsches Schulwörterbuch (1903) 530; Grimm perustama Deutsches Wörterbuch 10, 3, 1483—1503, ks. erik. palstoja 1485—1486, 1502.

seina); toinen kohta: 5. Moos. 19: 3: (Vulgata) *sternens (streuuanti) diligenter viam*²¹, vuoden 1642 raamatunsuomennos kääntää tämän: *Ja valmista tie heidän tygöns*. Suomessa *raivata* liittyy alusta alkaen tämäläiseen yhteyteen: Agricola, Jes. 58: 12: *Ja sinun pite cutzuttaman Lahon tuokiaksi | ia Tiedhein raiuoiaksi | ette sijnä asuuu sadaisijn*,²² sama v:n 1642 Raamatussa: *teiden percajaksi*, nykyinen suomennos: *teitten korjaaja*; Juslenius: *raiwan, -ata* 'sterno viam; rödier wäg'; *raiwatan, -attaa* 'planor; rödies'. Miten tarkkaan suomen *raivata* vastaa tätä ieur. levittämisen, (esteitä kaatamalla) tasoittamisen perusmerkitystä, osoittaa vielä Renvallin määrittely: *raivoaan* 'arbores l. alia obstacula removeo et ita viam aequo l. sterno, pratum dilato silvam removendo; G. ausreuten, ebenen'. Suomen verbin monet merkityssävyt selvittyvät luontevasti juuri tästä 'sternere'-perustasta: (Lönnrot) 'rödja, rensa, odla, bereda, sköta, värda' --- *r. raphua* 'städa trappan'.

Luetelluille sanoille ei SKES esitä vastineita itämerensuomen ulkopuolelta.

Metateesiton lainautuminen edellyttäisi kantasuomessa muotoa **lapja* > **laßja*, josta suomen erilliskehityksen aikana — ehkä itse asiassa jo sangen varhain? — olisi tullut **lapia* tai **lavia*.²³ Tämä vaihtoehto olisi runnellut sanaa sikäli pahemmin, että ensitavun diftongi olisi hävinnyt. Lisäksi sana olisi (myöhemmin) muuttunut kolmitavuiseksi, kun sitä vastoin suomen kieleen lainautuneet germ. ns. lyhyttävuiset *ja (jō)*-vartalot — joihin **flauja-* kuuluu — yleensä ovat pystyneet säilyttämään kaksitavuisen muotonsa (*patja* < germ. **badja-*, *ahjo* < germ. **asjön* jnc.). Vastaavilla pitkätävuisilla germ. sanoilla oli sen sijaan vokaaliutunut *i* ja ne olivat näin ollen kolmitavuisia: germ. **landiō* (> sm. *lantio*).

Sana *hipiä*, *hiviä* tarjoaa esimerkin tästä metateesittomasta kehityksestä (~ germ. **hiuja*-²⁴). Ero on kuitenkin siinä, että tässä ei diftongi olisi säilynyt metateesinkaan avulla, lisäksi **hiiva* olisi ollut häiritsevä homonymi sanalle *hiiva* 'jäst'. Näin ollen *hipiä*, *hiviä*-sanan ei voi katsoa mitenkään vaikuttavan ylläoleviin rinnastuksiin. Kaiken lisäksi on otettava huomioon myös lainojen mahdollinen eri-ikäisyys²⁵ sekä se, että metateettisten muotojen syntyminen ei usein muutenkaan ole tiukan äännelaillista. Ei *karva* ~ liett. *gaūras* -rinnastustakaan kumoa se, että metateesia ei esiinny esim. sitä myöhemmässä germ. lainassa *saura* 'kaisla; vehka' < **saura-* > nn. murt. *saur* 'eräs suokasvi'.²⁶

Esitetty rinnastus on luonteva myös siksi, että vesillä liikkumisen sanastossa on

²¹ DWb 10, 3, 1485.

²² Agricolan teokset III, 118 (14—15).

²³ Hakulinen, Suomen kielen rakenne ja kehitys (3. p. 1968) s. 39.

²⁴ Svenska Akademiens Ordbok 11, H 1588.

²⁵ Germ. **hiuja-* sanan ieur. etymologiasta on kaksi pääkäsitystä. Näistä toisen mukaan sen vartalossa on alunperin ollut germ. *eu* (ieur. **(s)keu-*, vrt. saksan *Haut* ym.). Germ. **heuja-* (> **hiuja-*) voisi olla ehkä suomen *hiivä*-sanan originaali, **heivä* > *hiivä* olisi kai mahdollinen. Merkityksiin nähden vrt. (Lönnrot) *hävä* 'hinna (på ögat)', *ei hävivääkään* 'icke skymten ens', *hävve* 'färg', *hävvähtää* 'skifta (om färger)' ~ msk. *hy* 'Flaum; Gesichtsfarbe', nn. *hy* 'Flaum; Schimmel, Häutchen' (Jan de Vries, AEW 274). Huomaa myös (Lönnrot) *hipiä* 'tagg, gadd (hos insekterna)' ~ *hävä* 'stor gäddkrok, dubbelkrok'; 'pistävän' merkitys voisi olla kehittynyt merkityksestä 'karva, haiven', joka germ. sanallakin esiintyy. Esitän tämän varauksin.

²⁶ SKES 4, 983.

muutenkin germaanisista lainoista: *airo*, *hamina*(vitsa), *lautta*, *teljo*, *tuhto*, *tulla*. Germaanit olivat taas vanhastaan nimenomaan merenkävijöitä.

Rinnastus ratkaisee myös balttilaisen sanan etymologian: se on saatu itämerensuomesta. Rinnakkainen lainautuminen on äänteellisesti mahdollon. Lainasuunta on siis sama kuin sanalla *purje*,²⁷ joka kuitenkin lienee balttilaisella taholla nuorempi kuin *laivas*.²⁸ Lainaussuunta näyttäisi osoittavan, kuten on muutenkin oletettu, että suomalaiset olivat jo varhain taitavia laivanrakentajia ja merenkävijöitä; myös ven. murt. *лоѡва*, *лаѡба* 'suuri vene' on peräisin itämerensuomesta.²⁹ — Mordvan *luv* 'seimi' ei tässä esitetyn etymologian mukaan joko ollenkaan kuulu ims. *laiva*-sanana yhteyteen tai se on mahdollisesti jonkinlainen sanakulkuri. Äänteellisten edellytysten pohtiminen on kuitenkin jätettävä fennougriistille.

²⁷ Myös *purje* on nähdäkseni selvästi germ. perua. Reino Peltola on vakuuttavasti käsitellyt sanan etymologiaa (Studia Fennica XII, s. 28—57) ja päätyy siihen, että *purje* (ims. **purješ*) on johdos kantasuomen sanasta **purja*, jonka jatkajia on lapissa (vrt. SKES 3, 652): lpL *pär'jē* (*kuol'ka-*) 'hyvin karvainen turkki', N *bor'je* 'pitkä- ja tiheävillainen lammas; pitkäkarvainen peski; tiheäöksäinen pensas; leventelevä, tärkeilevä ihminen'. Originaaliksi sopii germ. **burja*-, jonka skand. jatkajilla (msk. *byrr* jne.) on merkitys 'myötätuuli = purjetuuli'. Merkityksiin 'pörröinen, karvat pystyssä; verb. nostaa karvat pystyyn' — vrt. esim. lpL *pär'jöt*, adv. 'pystyssä, pörhöllään (karvat)' — vrt. erik. mys. *burjan* 'nostaa pystyyn', (*sih*) *burjan* 'nousta pystyyn', (*sih*) *irburjan* mm. 'paisua, ylpistyä' (Graff, Ahd. Sprachschatz 3, 163); Peltola itse käyttää partisiippia *emporstehend* lapin sanueen kuvauksessaan (s. 32), *empor* kuuluu tähän germ. pesyeseen. Vrt. myös sm. murt. *purjua* 'turvota (astia vedessä)'. Vrt. edelleen lp. *bor'janit* (N) 'lähteä purjehtimaan' (Peltola s. 37) ~ mys. (*sih*) *burjan* 'lähteä liikkeelle', *huri dih* 'vade' jne. Suomalais-lappalaisen äännesuhteeseen: *kuja* ~ lpL *kädjē* (< germ. **kwijā*, SKES 2, 231). Tarkoitukseni on toisessa yhteydessä perustella tarkemmin tätä etymologiaa; jo Ahlqvist rinnasti *purje* ~ msk. *byrr* (De vestfinska språkens kulturord s. 157).

²⁸ Ks. Peltola, Studia Fennica XII s. 29.

²⁹ SKES 2, 271.

Die Etymologie des ostseefinnischen Wortes *laiva* 'Schiff'

VON JORMA KOIVULEHTO

Das Verhältnis zwischen osfi. *laiva* 'Schiff' und lit. *laivas*, lett. *laiva* ds. auch 'Boot' u. dgl. ist mehrmals erörtert worden. Die Bestimmung der Entlehnungsrichtung ist schwer, weil man weder für das finn. noch für das balt. Wort eine sichere eigensprachliche etymologische Verankerung nachweisen kann. Es bleibt somit die Möglichkeit, die Entlehnungsquelle ausserhalb der beiden Sprachen zu suchen.

Der Verf. hält die Zusammenstellung finn. *laiva* ~ germ. **hlaiwa*- 'Grab(hügel)', die G. Must gemacht hat (KZ 69, S. 179 ff.), zwar an sich für einen guten Einfall — vgl. die schiffsförmigen Grabhügel, die sog. Schiffsetzungen —, lehnt sie aber trotzdem ab, weil es eine andere Erklärung gibt, die semasiologisch keine Schwierigkeiten bietet: finn. *laiva* < germ. **flauja*- (> an. *fley* 'Fähre, Schiff', nnorw. *floy*, fär. *floy* 'Schiff') germ. **flauja*- < ie. **ploujom* > gr. *πλοῖον* 'Schiff'. Die bei der Entlehnung anzunehmende Metathese **lauja* > *laiva* ist nicht willkürlich angesetzt, weil die Lautfolge *auj* (wie auch *auj*, *uj* usw.) im Finnischen nicht vorkommt und somit **lauja* unmöglich ist. Metathesen sind auch sonst unter den Entlehnungen nachweisbar: vgl. finn. *karva* 'Haar' ~ lit. *gaūras* ds., finn. *tarvas* (veralt.) 'Reh' u. dgl. ~ lit. *taūras* 'Büffel, Auerochs, Stier', finn. *kulju* 'Pfützte' ~ *kuilu* 'Kluft', dial. u. a. 'Tiefe im Fluss oder See' < urn. **gulju* < germ. **guljō*.

Es lassen sich drei weitere Fälle auffinden, die ebenso erklärt werden können.

1. finn. (*taka*)*raivo* (dial. auch *raiva*) 'Hinterhaupt' (Volksdichtung: *raivo* 'Schädel') ~ germ. **trauja*- > ags. *trig* 'flache Schüssel', äschwed. *trō* 'Kornmass' und ~ germ. **traujōn*-: an. *trejju-sǫdull* 'Tragsattel' und gotl. (*riv*)-*trōja* »hufvudet på refsan, som tänderna sittaa vti».

2. finn. *kaivata* 'vermissen, sich sehnen, nachtrauern, klagen, anklagen', wot. *kaivata* 'vermissen, klagen', estn. *kaebada*, *kaevata*

'(an)klagen; (nach etwas) verlangen', liv. *kaibō* '(an)klagen, verklagen' ~ germ. **kaujan* > ags. *cī(e)gan* 'to call, name, call upon, invoke, summon; to cry', ahd. (*gi*)*kewen* 'vocare', vgl. auch germ. **kau-ma*- > gotl. *kōm* (dial. *kaum*) 'Klage, Jammer', mit anderer Ablautstufe ahd. *kūma* 'Klage'. Wegen des Stufenwechsels *p* ~ **β* vgl. etwa finn. *arpi*. Gen. *arven* 'Narbe' (< germ. **arviz*).

3. finn. *raivata* (auch karel.-olon.), Bed. nach Renvall (Suomalainen Sana-Kirja, Lexicon Linguae Finnicae, 1826) »arbores l. alia obstacula removeo et ita viam aequo l. sterno, pratium dilato silvam removendo, G. ausreuten, ebnen» ~ germ. *straujan* (> got. *straujan*, ahd. *strewen* usw.). Das germ. Verb entspricht inhaltlich lat. *sternere* (ahd. *strewen* auch 'viam sternere'), womit es auch etymologisch verwandt ist.

Ohne Metathese hätte germ. **flauja*- offenbar urfinn. **laþja* > **laþja* > finn. **laþia*, **lavja* ergeben, vgl. finn. *hiþiä*, *hiviä* 'Haut, Gesichtsfarbe' (< germ. **hiuja*- > an. *hy* usw.). Diese Alternative wäre aber lautlich weniger adäquat gewesen; bei *hiþiä* ist sie verständlich, weil der Diphthong in der ersten Silbe auf jeden Fall hätte preisgegeben werden müssen und ausserdem ein **hiiva* homonym mit finn. *hiiva* 'Hefe' wäre.

Nach der vorgelegten Etymologie ist das balt. Wort ostseefinnischen Ursprungs. Ebenso wurde etwa das osfi. Wort für 'Segel' ins Baltische entlehnt: lit. *būvė*. Auch für dieses Wort (finn. *purje*), das von Reino Peltola (Studia Fennica XII, SS. 28—57) überzeugend als eine Ableitung von urfinn. **purja* erklärt worden ist, nimmt der Verf. germ. Ursprung an: < germ. **burja*-, vgl. an. *byrr* 'günstiger Fahrwind', ahd. *burjan* 'erigere, promovere', *irburjan* u. a. 'inflare', *sih irburjan* u. a. 'intumescere'; ähnliche Inhalte weist auch die finn.-lappische Wortsippe auf (hierzu näher in deutscher Sprache: Studia Fennica a. a. O.).